Kulttuuritoimitus, ks.kulttuuri@kainuunsanomat.fi. Fax 08-623 013
Eero Marttinen puh. 08-6166 353, eero.marttinen@kainuunsanomat.fi
Sinikka Viirret puh. 08-6166 352, sinikka.viirret@kainuunsanomat.fi
Osoite: PL 150 87101 KAJAANI

Puhaltajilla yhteinen leiri ja konsertti Kajaanissa

Kajaani Kainuun musiikkiopiston tiloissa järjestetään ensi viikonvaihteessa puhallinmusiikkileiri. Leirille osallistuu soittajia Kajaanista ja Kuhmosta yhteensä lähes 70.

Isojen orkestereiden teemana on kevyt puhallinorkesterimusiikki. Leirillä valmistetaan ohjelmaa heinäkuussa toteutettavaan konsertointimatkaan, joka suuntautuu Unkarin Oroszlanyín kaupunkiin, Kuhmon ystävyyskaupunkiin. Syksyllä tehdään konserttikiertue Viroon.

Kajaanin Puhallinorkesterilla on 15-vuotisjuhlavuosi 2006. Sen kunniaksi orkesterilta on tulossa cd-levy.

Sunnuntain leirikonsertissa 3. huhtikuuta klo 15 kuullaan suomalaista uutta puhallinmusiikkia. Luvassa on myös yllätysesitys yllätysvieraineen.

Konserttiin on vapaa pääsy. (*KS*)

Eino Kaikkonen esittää Pentti Saarikosken runoja

Kajaani Eino Kaikkonen esittää Helsingin kaupunginteatterissa **Pentti Saarikosken** runoja *Hämärän tanssit* -kokoelmasta pienen näyttämön lämpiössä 7. huhtikuuta. Uudistetun koosteen, *Hämärä tanssii*, on ohjannut **Päivi Istala**.

Lahden runomaratoniin 2004 Kaikkonen osallistui Saarikoski-illalla *Näkyjä Hämärän tansseista*. Myös sen ohjaus oli Istalan.

Esitystä edeltää pienellä näyttämöllä **Tuija Töyräksen** kirjoittama ja ohjaama *Omaksi kuvakseen*, joka kertoo Pentti Saarikosken nuoruudesta. Sen esittää **Oskari Katajisto**.

Eino Kaikkosen 40-vuotinen lausujanura on kulkenut Kajaanin teiniteatterin ja Kajaanin Työväen Teatterin kautta. 1960-luvulla hän voitti Suomen opettajainvalmistuslaitosten kulttuuripäivien lausuntakilpailut kolmesti peräkkäin. Yleisradioon hän teki lausuntakollaaseja 60-luvun lopussa.

Oman lausuntaohjelman ensiesitys oli 1968. Kajaanin Sana ja sävel -tapahtumaan 1984 valmistamaansa Saarikoski-iltaa hän esitti myös eri puolilla Suomea sekä Ruotsissa ja radiossa.

Kajaanissa *Hämärä tanssii* -esitys on 8. heinäkuuta Generaattorin näyttämöllä. (*KS*)

Kulttuurilehti Kaltio täyttää 60 vuotta

Kajaani Oulussa ilmestyvä pohjoinen kulttuurilehti, aikakauslehti *Kaltio* täyttää 60 vuotta. *Kulttuurin kynnyksellä* -juhlaseminaari järjestetään 20. huhtikuuta Oulun kaupunginkirjastossa Pakkalan salissa. Kirjastossa on myös esillä 60-vuotisjuhlanäyttely – otteita, kuvia ja tapahtumia *Kaltion* kuudelta vuosikymmeneltä.

Seminaarin avaa klo 14 päätoimittaja **Jussi Vilkuna**. Teatteriohjaaja **Kristian Smeds** on otsikoinut puheenvuoronsa *Tarina kolmannesta sektorista*. Ylijohtaja **Riitta Kaivosoja** opetusministeriöstä tarkastelee sitä, kuinka kulttuurilehdet sijoittuvat tradition ja innovaatioiden ketjuun.

Muita aiheita ovat liike-elämä kulttuurin tukijana, elämysteollisuus ja kansalaisaktivismi, ekofeminismi ja kulttuuri sekä kulttuuripolitiikan eri merkitykset. Puheenvuoroja käyttävät hallituksen puheenjohtaja **Timo Korhonen** CCC Groupista, professori **Mauri Ylä-Kotola** Lapin ylipistosta, dosentti **Maria Suutala** Oulun yliopistosta ja Åbo Akademista, sekä kirjailija, filosofi **Tuomas Nevanlinna** Kriittisestä korkeakoulusta. Myös keskustelulle on varattu aikaa. (*KS*)

Mari Boine ja Marc Ducret Kalottijazzin esiintyjiä

Tornio Norjalainen etnotähti **Mari Boine** ja ranskalainen jazzkitaristi **Marc Ducret** ovat Torniossa ja Haaparannassa 30.6.–3.7. järjestettävän Kalottijazz & Blues -festivaalin nimekkäimpiä esiintyjiä.

Kalottijazz painottaa tänä vuonna naisten tekemää musiikkia. Festivaalin naisartisteja ovat muun muassa **Johanna Iivanainen**, **Janice Harrington** ja hollantilainen naisista koostuva jazzyhtye Alice In Dixieland. Naisteemaa täydentää vielä kesän festivaalitaiteilija **Rosa Liksom**, jonka näyttely Aineen taidemuseossa Torniossa avaa Kalottijazzit.

Kalottijazzeilla esiintyvät myös Quintessence, Pekka Helin & Hardjacks ja Terho Keskitapio Trio. (*STT*)

Kuopion SM-kilpailuihin ennätysmäärä puhaltajia

Kuopio Harrastajapuhallinorkesterien SM-kilpailuihin osallistuu Kuopiossa huhtikuussa yli tuhat soittajaa ja 27 orkesteria eri puolilta maata. Kuopion musiikkikeskuksessa käy kilpailujen aikana melkoinen vilske, sillä paikalle odotetaan myös soittajien huoltajia ja runsaasti yleisöä.

Kilpailussa on kolme sarjaa. C-sarja on tarkoitettu ensisijaisesti koululaisille. B-sarjaan voivat osallistua kaikenikäiset harrastajat. Vaativin A-sarja vaatii osallistujilta jo melkoista osaamista, vaikka tässäkin sarjassa orkesterin soittajien pitää olla pääosin harrastajia.

Tapahtuma järjestetään 16.–17. huhtikuuta. (*STT*)

Televisio-ohjelma sai kirjapalkinnon

Tampere Televisio-ohjelma *Kirja A & Ö*:n tekijät **Tuula-Liina Varis**, **Marketta Mattila** ja **Raisa Rauhamaa** ovat saaneet Suomen Kirjainstituutin säätiön *Kirja kirjasta* -palkinnon. Palkinnon arvo on 3 000 euroa.

Kirja A & Ö on kuulunut TV1:n ohjelmistoon vuodesta 1999. Ohjelman tekee tuotantoyhtiö Ikoni ja Indeksi Oy. Varis on ohjelman toimittaja ja Mattila ja Rauhamaa tuottajia.

Kirja kirjasta -palkinto jaettiin nyt ensimmäisen kerran. (*STT*)

Päätalon muistomerkkiä varten kansalaiskeräys

Taivalkoski Kirjailija **Kalle Päätalon** kunniaksi rakennettavaa muistomerkkiä varten järjestetään kansalaiskeräys. Keräys alkaa aprillipäivänä ja kestää marraskuun loppuun saakka. Kansalaiskeräyksellä yritetään saada kokoon valtaosa 150 000 euroa maksavan muistomerkin kustannuksista. Keräyksestä vastaa Taivalkoskella sijaitseva Päätalo-instituutti.

Kalle Päätalon muistomerkki nousee ensi kesänä hänen syntymäkuntaansa Taivalkoskelle Pohjois-Pohjanmaalle. Sen on suunnitellut taitelija **Arja Lehtimäki**. Muistomerkki on nimeltään *Kirja* ja se käsittää kolme metriä korkean ja kaksi metriä leveän avoimen kirjan sekä siitä irronneita sivuja.

Teräksestä valmistettava ympäristötaideteos sijoitetaan Taivalkosken torille. Se paljastetaan yleisölle Päätalo-viikolla 9. heinäkuuta. (*STT*)

Kalle Ahola kiertää yhtyeensä kanssa

Helsinki Kalle Ahola tekee yhtyeineen keikkakiertueen. Hiljattain albumin nimeltä Kadun aurinkoiselle puolelle julkaissut rokkikonkari aloittaa rundinsa torstaina Porvoosta.

Aholan single Rumat lapset on tällä erää eräs maamme soitetuimmista kappaleista, käy ilmi Music Control -listalta.

Edesmenneen Don Huonot -bändin keulakuva Ahola nähdään kiertueella Porvoon lisäksi ainakin Vantaalla (1.4.), Jämsässä (2.4.), Oulussa (3.4.), Helsingissä (9.4.), Lappeenrannassa (15.4.), Joensuussa (22.4.) ja Kuopiossa (23.4.). *(STT)*

Mozartin matkassa solistiksi

Kajaanilainen Jussi Järvenpää on yksi Radion sinfoniaorkesterin tämän vuoden nuorista solisteista

MARIA KALLIOKOSKI

SEPPO SARKKINEN/YLE KUVAPALVELU

Jussi Järvenpää harjoitteli eilen ensi kerran RSO:n kanssa kapellimestari Susanna Mälkin johdolla.

Eilen **Jussi Järvenpää,** 22, tunnusteli ensi kertaa, mitä on soittaa Radion sinfoniaorkesterin kanssa. Orkesterimuusikoksi tähtäävä Järvenpää oli tällä kertaa solistina. Vielä kahdet harjoitukset ja Nuorten solistien konsertti voi perjantai-iltana alkaa.

Teos on vanha tuttu, käyrätorven soittajien klassikoihin kuuluva W. A. Mozartin *Käyrätorvikonsertto nro 3*:n ensimmäinen osa, sama jonka hän soitti Kaukametsän orkesterin solistina kaksi vuotta sitten Kajaanissa. Tilanne on kuitenkin uusi.

”Valmistautuminen on paljolti psyyken ja tekniikan valmentamista”, Jussi Järvenpää kertoo. Erityisiä paineita perinteikkäästä konserttisarjasta ja menestyneiksi taiteilijoiksi nousseista solisteista hän ei ole halunnut ottaa, ajatus omasta roolistakin alkoi kypsyä vasta marraskuisen koesoiton tulosten selvittyä.

”Ei minulla ollut oletusta, että pääsisin konserttiin. Ajattelin vain käydä koesoitossa, koska jo se olisi uusi kokemus.”

Toissa keväänä Kajaanin Linnan lukiosta ylioppilaaksi valmistunut Järvenpää on jatkanut Kainuun musiikkiopistossa aloittamiaan musiikkiopintoja Sibelius-Akatemiassa Helsingissä. Välillä hän oli armeijassa, Lahdessa soittokunnassa.

Kehitys ihmisessä itsessään

Muusikon ammatti houkutteli jo peruskouluvaiheessa, vaikka hän tietää edelleen, ettei valmistu niin sanottuun normaaliin ammattiin. Muusikkous on elämäntapa, jolla voi kuitenkin elättää itsensä, hän pohtii.

Oppilaitoksia ja opettajia pitää olla, mutta Jussi Järvenpään mielestä varsinainen kehitys ei voi tulla ulkoapäin.

”Se tapahtuu ihmisessä itsessään ja on äärettömän pitkän harjoittelun tulosta. Tarvitaan kaikenlaisia avuja ja taitoja, mutta kypsyminen esittämiseen ja tavallaan musiikin antamiseen tulee ajan kanssa. Itse tunnen olevani vielä noviisi.”

Hän sanoo, että tunnelmat ja mielialat vaihtelevat. Välillä soittaminen on äärettömän vaikeaa ja turhauttavaa, jolloin tuntuu ettei itse osaa mitään ja vain muut osaavat soittaa. Välillä on taas ”suuria valaistumisen” hetkiä.

Jussi Järvenpää sanoo, että vaikka muusikot paljon arvostelevat toisiaan, heiltä löytyy myös keskinäistä ymmärrystä.

”Muusikot ovat aika voimakas yhteisö, varsinkin käyrätorven soittajat viihtyvät paljon yhdessä.”

Tuntumaa Keski-Eurooppaan

Lukiossa pitkän ranskan lukenut Jussi Järvenpää on vasta aloittanut saksan perusopinnot. Aikeissa on päästä vuoden parin päästä vaihto-ohjelman kautta opiskelemaan Keski-Eurooppaan, mielellään Saksaan, jossa klassisen musiikin traditio on voimakas.

Jo huhtikuussa hän voi saada vähän esimakua keskieurooppalaisesta musiikkikulttuurista, sillä hän on mukana Sibelius-Akatemian sekä wieniläisen ja lontoolaisen musiikkikorkeakoulun yhteisessä projektissa, jossa on konsertit Wienissä, Lontoossa ja Lahdessa. Johtajana on maineikas **Sir Collin Davis**.

Orkestereihin, joissa hän vierailee tarvittaessa, kuuluvat edelleen Kaukametsän orkesteri, Sinfoniaorkesteri Vivo ja Aholansaari Sinfonietta.

Kesäsuunnitelmiin kuuluu teoriaopintoja, ja armeijakesän jälkeen on luvassa vapaa kesä.

Kajaanissa Amnesty Internationalin toimintaryhmän aktiiveihin kuulunut Jussi Järvenpää toimii edelleen ihmisoikeusjärjestössä. Hän on liittynyt Helsingin yliopiston aktiiviseen Amnesty-ryhmään. Vapaa-aikaan kuuluu myös musiikkia tukevia asioita kuten liikuntaa.

RSO:n Nuorten solistien konsertti radioidaan perjantaina suorana Ylen ykkösellä lähetyksenä Helsingin Kulttuuritalolta kello 19.03 alkaen. Väliajalla Anu Karlsson kertoo instituutiosta, joka on tarjonnut esiintymisareenan monelle taiteilijanalulle.

Oramo palautti ohjelmistoon

■ Radion sinfoniaorkesterin (RSO) Nuorten solistien konsertilla on pitkät perinteet. Vuonna 1950 olivat Nuoret Radio-orkesterin solisteina -sarjan ensimmäiset konsertit. Niissä soitti muun muassa **Erkki Rautio**, koululaiskonserteissa on soittanut 10-vuotias **Arto Noras** ja kapellimestareita esittelevässä sarjassa vuonna 1952 **Paavo Berglund**.

■ Myöhemmin nuoriin solisteihin ovat kuuluneet esimerkiksi **Esa-Pekka Salonen**, **Olli Mustonen**, **Heini Kärkkäinen**, **Jaakko Kuusisto**, **Anu Komsi** ja **Reka Szilvay**.

■ Viimeksi Nuorten solistien konsertti oli vuonna 2003, kun RSO:n ylikapellimestarina aloittanut **Sakari Oramo** palautti sen ohjelmistoon. Sitä ennen oli kahdeksan vuoden tauko, sillä jostain syystä karsintoihin osallistuneiden taso ei ollut korkea ja konsertti haluttiin kuitenkin pitää valtakunnallisena.

■ Perjantain konserttiin solistiehdokkaita oli peräti 55. Marraskuussa järjestettiin koesoitto, jonka perusteella valittiin monipuolinen joukko eri soittimien taitajia.

■ Perjantaina RSO:n solisteina esiintyvät **Jussi Järvenpää**, 22, käyrätorvi, **Christian Fagerström**, 17, sello, **Ville Matveinen**, 18, piano, **Päivi Viitanen**, 24, harppu, **Mikko-Pekka Svala**, 23, fagotti, **Marion Melnik**, 23, sopraano ja **Visa Haarala**, 22, trumpetti. *(KS)*

Zavtra johdatti dokumenttielokuvien maailmaan

Ohjaajat Markku Heikkinen ja Ari Matikainen rohkaisevat nuoria elokuva-alalle

SIRKKU RAUTIO
Kajaani

TEIJO MÄÄTTÄNEN

Markku Heikkinen (vas.) ja Ari Matikainen kertoivat Zavtra-dokumentin tekemisen vaiheista.

”Ottakaa kamera käteen ja menkää tekemään elokuvia. Alan koulutus ei ole pakollinen, mutta siitä on hyötyä”, **Ari Matikainen** opastaa reilua kahtasataa Bio Rexiin kokoontunutta Hauholan koulun oppilasta. Yleisö on juuri nähnyt dokumentin *Zavtra – huomenna*, ja nyt tekijät Matikainen ja **Markku Heikkinen** kertovat elokuva-alasta. Oppilaat kuuntelevat ammattilaisten neuvoja tarkkana.

”Joskus olen miettinyt, että olisi kiva kuvata elokuva, jos olisi videokamera. Mutta ei ole tullut kokeiltua”, ysiluokkalaiset **Saara Rautiainen** ja **Laura Sorjonen** kertovat.

Zavtran keskiviikkoinen koululaisnäytös on osa esityskiertuetta, jonka Matikainen ja Heikkinen ovat järjestäneet paikkakuntien kulttuuritoimien ja elokuvateattereiden avustuksella. Kajaani oli luonnollinen pysähdyspaikka, sillä Heikkinen on kotoisin Kajaanista. Esityksiä järjestetään myös Matikaisen kotipaikkakunnalla Enossa sekä Joensuussa, Outokummussa ja Imatralla.

”Tämä on tällaista kulttuurityötä. Haluamme näyttää työtämme sekä laajentaa dokumenttien katsojakuntaa”, Heikkinen kertoo.

”Nuorista kasvaa elokuvien katsojia. Näin he näkevät dokumentteja ja tutustuvat erilaiseen elokuvan muotoon”, Matikainen lisää.

Elokuvantekijät arvelevat, että dokumenttielokuvia pidetään edelleen jossain määrin kulttuuripiirin juttuna. Heikkisen kokemusten mukaan nuoretkin ovat kiinnostuneita dokumenteista ja voivat kokea niiden kautta jotakin uutta, vaikka elävätkin jatkuvassa kuvavirrassa.

Ainutlaatuista hiljaisuutta

”Dokumenteissa on hiljaisuutta ja runollisuutta, joita ei televisiossa tai Hollywood-elokuvissa välttämättä näe”, Heikkinen huomauttaa.

Heikkinen on tehnyt aikaisemmin muun muassa omakuvadokumentin *Iltatähti*. *Zavtra – huomenna* on puolestaan runollinen mutta realistinen kertomus rajaseudun elämästä Svetogorskissa ja Imatralla. Dokumentin päähenkilöt ovat suomalainen Tatu, hänen venäläinen vaimonsa Arletta sekä Suomeen adoptoitu nuori Senja.

Elokuva pureutuu päähenkilöidensä kautta suomalaisuuteen ja venäläisyyteen sekä rajan merkitykseen.

Heikkinen ja Matikainen ovat itse ohjanneet, leikanneet, käsikirjoittaneet ja osittain kuvanneet elokuvan.

Saara Rautiainen ja Laura Sorjonen pitivät näkemästään.

”En oikein keksi sanoja dokumentin herättämälle tunteelle, mutta oli se ihan mukava elokuva. Kyllä tämä oli kivempaa kuin koulu”, Rautiainen kuvailee.

Dokumenttielokuvat eivät ole kaksikolle täysin vieraita. Molemmat katsovat televisiosta etenkin luontodokumentteja. Ammattina elokuvien tekeminen ei ole käynyt mielessä.

Kotipaikka on vahvuus

Matikainen kertoo, että kiertueen taustalla on myös halu luoda uskoa nuoriin näyttämällä, että Kainuusta ja Pohjois-Karjalastakin voi päästä elokuva-alalle. Alasta kiinnostuneille Heikkisellä ja Matikaisella oli paljon arvokkaita neuvoja.

”Kotipaikka on vahvuus. Meillä on eri tarinat kerrottavina kuin espoolaisella”, Matikainen muistuttaa.

Heikkinen ja Matikainen kehottavat alasta innostuneita hakemaan rohkeasti alan oppilaitoksiin.

”Mutta kannattaa selvittää etukäteen, mihin on menossa. Koulun kalusto voi olla hyvä, mutta opettajien resurssit heiveröiset”, Heikkinen opastaa.

Elokuva-alasta haaveilevan kannattaa kuitenkin pitää mielessä, että rikkauksista on turha haaveilla. Projektit ovat pitkiä ja kalliita, eivätkä ne yksin elätä. Esimerkiksi *Zavtraa* kuvattiin kolme vuotta. Heikkinen mittaakin menestystä toisenlaisilla mittareilla.

”Teen dokumentteja itseni takia. Minulle menestys on sitä, että saa työn valmiiksi ja saa ylipäänsä tehdä elokuvia.”

Zavtra – huomenna Bio Rexissä Kajaanissa viikolla 15.

Rajat löytyvät ihmisten sisältä

SIRKKU RAUTIO
Kajaani

Markku Heikkinen ja **Ari Matikainen** suunnittelivat alun perin Kainuusta ja Pohjois-Karjalasta kertovaa dokumenttia. Aihe muuttui, kun **Topi Uosukainen** vinkkasi Heikkiselle Svetogorskista. Miehet lähtivät Imatran kaupungin lähetystön mukana tutustumaan itänaapuriin ja innostuivat.

Imatra ja Svetogorsk sijaitsevat vain kuuden kilometrin päässä toisistaan, mutta välissä kulkee Suomen ja Venäjän raja sekä yksi maailman suurimmista elintasokuiluista. Dokumentin aiheeksi tuli rajaseutu, ja lopputulos on *Zavtra – huomenna*.

”Tarkoitus oli seurata virallisten tahojen yhteistyötä, mutta se oli sellaista liturgiaa. Aloimme etsiä suomalais-venäläistä pariskuntaa, joka kautta pääsisimme tarkastelemaan rajoja ihmisten tasolta ja ihmisten välillä”, Heikkinen kertoo.

Zavtrassa ei puututa niihin rajaan liittyviin aiheisiin, jotka yleensä ovat esillä mediassa.

”Negatiivinen kuva Venäjästä ja rajasta on kaikille tuttu, joten jätimme sen pois. Mielestäni tuomme nyt esille enemmän olennaista rajasta, erilaisia tarinoita”, Matikainen miettii.

Tekijät löysivät monenlaisia rajoja myös työstään.

”Raja kulkee esimerkiksi siinä, mitä kerrotaan ja mitä ei. Kyse on luottamuksesta ja rajasta, jota pitää kunnioittaa. Tämän dokumentin teko oli jatkuvaa rajankäyntiä oman ihmisyytensä kanssa. Joutui miettimään kuinka ahne ja kunnianhimoinen saa olla”, Heikkinen kuvailee.